

tíðindablaðið

sosialurin

Postsmoga 76,
3800 Argir,
telefon 11820

Útgevandi: p/f sosialurin

Fyrirtaksstjóri og blaðstjóri: Tórfinn Smith (ábyrgd)

Blaðfólk: Hogni Djurhuus, Dagný Joensen, Jóhann Mortensen og Jan Müller

Lýsingar: Árni Joensen

Uppseting: p/f sosialurin. Prent: p/f pressan 1981

Danska fíggjarlógarruppskotið

oddagrein

NÚ EIN DAGIN legði danska stjórnin fram uppskott sitt til komandi fíggjarlóg. Hallið á fíggjarlógarruppskotið hevur sett met við 74 milliardum krónum. Stjórnin hevur boðað frá, at neyðugt verður við heilt álvarsligum tiltøkum komandi árin, um rættast skal uppá hetta hallið. Sagt verður eisini, at roknast má við eini reallønarminking komandi árin.

SUM KUNNUGT situr í Danmark ein sosialdemokratisk minnilustastjórn, sum alla tíðina má arbeiða við skiftandi stuðulsflokkum. Hetta eru harðir kostir fyri eina tilika stjórn. Anker Jørgensen, forsætisráðharri, hevur ferð eftir ferð roynt at fingið meiriluta fyri ávisum tiltøkum, sum kunnu hjálpa upp á danska búskapin. Men hetta hevur verið ógvuliga trupult, tí hinir flokkarnir vilja altíð aftur seg við at vera við at taka »ópopulerar« avgerðir. Seinasta roynd hansara var at bjóða teimum radikalu upp í stjórnina, men hetta søgdu teir radikalu nei til. Næsta stig Anker Jørgensens verður í komandi døgum at kanna eftir, hvørir flokkar í fólkatinginum vilja vera við at taka neyðugu politisku avgerðirnar fyri at bota um gjaldsjavnað og tað alt ov stóra arbeiðsloysið.

FULLUR av skaðafroði umtalar ein av fólkaflokstingmonnum í oddagreini í Dagblaðnum stöðuna í Danmark. Sum ikki heilt ókent fyri fólkafloks-politikarar, fer hann heldur lætt um sannleikan — eisini í hesum føri. Hann skrivur — tað sama sum borgarligu blöðini undan seinasta fólkatingsvali

— at nú skulu pensiónsgrunnarnir rænast og nú skal gerast endi á uppsparingini. Rætt hevur hann tó í, at ein av orsökunum til, at danska vinnulivið hevur ílt við at klára seg, er tann alt ov høga rentan, men gevur samstundis stjórnini skyldina fyri hesa høgu rentuna. Tað er ikki beint.

IKKI ER ætlanin at ræna nakrar pensiónsgrunnar ella gera enda á nakrari uppsparing. Tað, sum stjórnin heldur vera skeivt, er, at meðan vanliga danski borgarin er skattaður yvir háls og herðar sleppa grunnar og stovnar undan at gjalda eitt einasta oyra í skatti av rentuinnøkum sínum.

Í LÖTUNI vera hesir pengar lántir út til vinnulivið til okursrentu — eina rentu, sum danska vinnan ikki orkar at bera. Tað, stjórnin hinvegin hevur í hyggju, er, at lóggeva so, at pensiónsgrunnar og tryggingarfeløg skulu kunna lána ein part av sínum peningi til íløgur í landbúnaðin, iðnaðin og til íbúðarbygging. Um hetta eydnast, er møguleiki at skapa eini 200.000 nýggj arbeiðspláss komandi fyra árin. Og hetta er júst tað, sum danska samfelagið hevur brúk fyri.

VIÐVIKJANDI høgu rentuni er stutt at siga, at tað hvørki er danski javnaðarflokkurin ella Anker Jørgensen, sum hevur heiðurin av høgu rentuni, sum danska — og ikki bert danska — vinnulivið má balast við. Her má fólkaflokstingmaðurin leita til partamannin, Ronald Reagan, fyri at finna orsøkina. Høga rentan er júst eitt úrslit av hansara fíggjarpolitikki. Tí politikki, sum málagn fólkafloksins hevur nýtt ikki so lítið blaðpláss til at loyprisa.

Tjóðveldispressan í kreppu

— nakrar viðmerkingar og rættleiðingar

Leygardagin 14. august stóð ein blaðgrein í Sosialinum, sum bar heiti Tjóðveldispressan í kreppu. Vanliga standa forðikstævur hjá blaðmonnum á Sosialinum undir greinum, men einki stóð undir hesi, sum eg haldi meg vita, at Kári Petersen, sum starvast á blaðnum í summar, hevur skrivað.

Blaðmaðurin sigur seg at hava kannað orsøkina til at 14. September liggur

stíllur. Hann finnur tvær orsøkir og at tær eru samantvinnaðar: fíggjarligir trupulleikar og innanhýsisstríðið um blaðpolitisku linjuna. Tað kann gott vera, at blaðmaðurin hevur kannað eitt og annað, men mær tykir, at onkur lítið góðviljaður maður/kvinna hevur tutlað honum søguna í oyra, so sum onkur vil hava hana at vera. Tað, sum undrar, er bert at Sosialurin skuldi gerast forum fyri hesum slag av skrivning. Havi varhugin av, at eisini onnur undrast á hesa misháttu greinina. Onkur hevði kanska væntað at sæð hana í øðrum blað, sum liggur nærri kostarennunum enn Sosialurin. Men har kom einki,

tí ein og hvør, sum kennir eitt lítið sindur til korini hjá føroysku blaðunum, veit, at stöðan hjá 14. September í dag kann verða stöða teirra í morgin. Tí er stokkut gleði at fræst yvir annars mein.

Fíggjarligir trupulleikar

Tað er ikki rætt, sum sagt verður í greinini, at hetta seinasta árið hevur 14. verið í fíggjarligum trupulleikum og at hetta hongur saman við innanhýsis stríðnum í flokkinum um blaðpolitisku linjuna. Tað hava ikki verið tær stóru broyttingarnar í haldara- og leysasølutalinum seinastu tvey árin. Og fíggjarligu

KP, KP, KP, KP, KP & KP

Aftaná yrkjarin og sangarin Kári Petersen (kendur m.a. fyri sínar Vælferðar visur, Kalla Katt o.a.) hevði nakrar yrkingar í Sosialinum seinasta leygardag undir navninum kári p., hava nógvar fólk spurt um hesin persónur er tann sami sum undirritaði.

So er ikki. Trupulleikarnir standast av, at tað í minsta lagi eru seks Kári Petersenar í Føroyum, harav teir triggir rættliga kendir av almenninginum.

Yrkjarin og sangarin Kári Petersen

Umframnt sangarin er eisini Kári D. Petersen kendur, bæði fyri tíð sína sum fulltrúi í landsstýrinum, men eisini fyri virksemi innan politikk. Hann hevur verið limur í floksnevnd javnaðarfloksins og verður ofta nevndur sjefideologur javnaðarfloksins í øðrum bløðum, serliga Dagblaðnum.

Sakførarin og violinspælarin Kári Petersen

Skemtarin, fotografurin og sjónleikarin Kári Petersen man eisini vera rættliga kendur av almenninginum fyri teir sjónleikir hann hevur spælt. Tað munnu eisini vera nógvar sum kenna hann frá keypsstevnum, har hann hevur verið skemtari.

Skemtarin, fotografurin og sjónleikarin Kári Petersen

Harafturat eru tað í minsta lagi triggir minni kendir persónar við hesum navni. Ein er í Lørvík og arbeiðir á einum bilverkstaði. Tann næsti er maskinsmiður í Havn. Hann er so heppin at hava

millum navnið Holm. Tann triði lesur búskaparfrøði og er í løtuni avloysari á Sosialinum.

Tað einasta kári p. og undirritaði hava felags er navnið, og tað at vit skriva í Sosialin.

Undirritaði fráskrivar sær alla ábyrgd av yrkingum kára p.'s og somuleiðis av øllum øðrum, sum blaðið tekur upp undir navninum kári p.

Kári

trupulleikarnir eru meir enn eitt og tvey ára gamlir. Orðið »insolvent« hoyrdi eg fyri fyrstu ferð í praksis á nevndarfundi í p/f Blaðstarv fyri meir enn tveimum árum síðani. Men hildið varð kortini áfram og roynt var á ymsan hátt at bota um stöðuna. Serliga hevur nevndin, sum sá seinasta hálvaándað árið roynt at fáa skil á fíggjarligu viðurskiftinum. Nevndin fekk eisini skil á teimum, mest formanninum fyri at takka, men sum umstøðurnar vóru og so tung fíggjarliga byrðin var vörðin, var úrslitið tað, sum nú er, nevniliga at valt var at stöða á og fara til botns í trupulleikum og royna at loysa teir har.

Tað krevur tíð og innlit. Tær fíggjarligu trupulleikarnir gjørdur á grundarlag ikki var fyri trimum blaðfólku og farið var heilt niður á eitt blaðfólk at enda umframnt blaðstjóran, sum hevði fult dagsarbeiði við síðuna av. Tí tykir mær at mangan varð krævt ov nógv av 14. Tað sum gjørdi hann veikan, var ikki tað sum stóð í honum, men tað sum orsakað av vantandi arbeiðsorku ikki stóð í honum.

Sjálvandi ávirkar tað fíggjarligu viðurskiftini, at blaðið ikki stendur mæt, men her skal bert sláast fast, at hesir trupulleikar vóru gamlir, tá ið eg tók

við og hetta eru trupulleikar, sum Sosialurin fyri ikki so langari tíð síðani stöðaðist í.

Vit sum høvdu ábyrgdina av blað og felag lógu ikki á latu síðuni og eitt positivt úrslit, sum sjáldan verður nevnt, so ein trýr, at tað er komið dettandi niður úr loftini, er at vit finga hóast allar fíggjarliga trupulleikar etc. prentsmiðjuna endurnýggjaða: nýggja setimaskinu, nýggja pressu og fakfólk til hetta arbeiðspláss. Júst hetta úrslit er ein moralskur stuðul hjá teimum, sum nú vilja leggja rygg til at endur-menna partafelagið.

Menn og kvinnur eru farin til verka. Tá ið tann neyðugi peningurin er útvegaður av valfeløgnum og nýggj leiðsla er sett, kemur 14. September út aftur. Eg trúgvi ikki, at nakar leggur í at lova nakað, men roynt fer at vera at fáa fíggjarligt grundarlag undir blaðutgávuna við øktari sølu og at útvega prentsmiðjuni mest møguligt arbeiði afturat.

Stríðið um blaðpolitisku linjuna

Tað vardi ikki leingi til at mær var greitt, at uppgávan at rokja mitt arbeiði á tveimum arbeiðsplássum var ov stór, og at 14. September tørvaði eina leiðslu burturav og ikki bert hálvan og ongan mann. Tí

bað eg rættliga skjótt um at verða loystur úr starvi, men bæði flokkur og felag góvu mær stuðul at halda áfram. Men mín uppsøgn stóð alla tíðina við, bert ein annar kundur finnst istaðin. Tí er lógið at tala um stríð um blaðpolitisku linjuna. Leiðandi politikarar við Karini og Erlendi á odda vóru alla tíðina fús at rætta eina hond við skrivning og upplýsing. Tað skulu tey eiga tókk fyri. Eisini Finnboði studdi. Tí tykist mær lógið at slíkur tvískinningur nú er komin í. Ella hevur blaðmaðurin misnýtt mannin?

Tað kann sjáldan vera so, at øllum verður til vildar í einum so breiðum flokki sum Tjóðveldisflokkinum. Mær tykir eisini, at onkur er í so trongskygdur, og fær ilt av einum og hvørjum orðið um russisk og eysturopeisk viðurskifti. Tað stóð eftir mínum tykki alt ov lítið í 14. September um eysturopeisk og russisk viðurskifti? Tí hetta eru lond og fólk, sum flestu okkara vita í minna lagi um. Frásøgn og lýsingar hoyðast ikki at vera propaganda. Ikki eru øll á einum máli um hvussu nógv útlendskt tilfar skal vera í føroysku blaðunum. Stutt sagt eri eg av tí áskoðan at ov lítið er av hesum í okkara blaðum, og hevdu vit rökkið tað, skuldi nógvar meir

Framhald á síðu 10

Tess styttri lesarabrovini eru — tess fleiri sleppa við